

Hva tenker du, hvordan reagerer du, hva gjør du?

Taler
Erling Borgen

Dato
30 august 2008

Sted
Molde

Omstendigheter
Bjørnsonfestivalen

1 Kjære venner.

Gratulerer med Bjørnson-festivalen.

5

Da jeg engasjerte meg som ung idealist i Sosialistisk Folkeparti, tidlig på 60-tallet, var "NEI til atomvåpen"-merket vårt adelsmerke.

10 Plakatene vi klistret opp under to valgkampene, hadde bilder av mørke, uhyggelige jagerfly, som slapp bomber over Vietnams bondebefolkning.

Vi sloss mot verdens urett den gang. Vi var mange. Det var også før solidaritet ble et fremmedord, og før vi klaget og sutret over høye bensinpriser og polpriser
15 - og så på det som viktige politiske spørsmål.

Og slagordet vårt var ikke til å misforstå:
"Innenrikspolitikken bestemmer hvordan vi skal leve.
Utenrikspolitikken bestemmer om vi skal leve".

20

I vår tid er dette slagordet mer gyldig enn noen gang.

Dessuten er Norge i krig.
Norge driver krig i Afghanistan.

25

Vi har soldater der, vi har og har hatt F16 jagerfly der. Fly som har bombet og truffet.

Vi har spesialsoldater der.

30

Det er hemmelig hva de holder på, men vi vet likevel at våre soldater har ligget i Afghanistan fjell med radarer og hjulpet bombeflyene frem til sine mål.

35

Våre soldater har hatt sine leire både inne på den amerikanske Bagram-basen utenfor hovedstaden Kabul - og på Kandahar-basen.

På Bagram-basen bodde våre soldater vegg i vegg med et fengsel, der åtte fanger er torturert til døde av våre allierte.

40

Har Norge protestert mot det?

Andre av fangene der ble sendt til Guantanamo-basen på Cuba, der de ble tatt i mot av Kjell Inge Røkkes menn, som var med på å drive basen.

45

Kværners 700 menn bygget fangebur, tanket og vedlikeholdt fangeflyene - og sørget for at vann og elektrisitet fungerte.

Dermed var det mulig å bedrive vanntortur, såkalt waterboarding - og lydtortur.

50

De bygget også treningsbanen og kennelen til Guantanamos torturhunder.

Norske soldater har tatt fanger i Afghanistan.

Hvor mange av disse er torturert?

Har vi spurt de amerikanske generalene om det?

55

Hvor mange av disse har endt på fangeflyene, som fraktet dem til Guantanamo - eller noen andre av de hemmelige torturfengslene USA har hatt i flere land?

60

Det er nå kjent, og et faktum, at flesteparten av de afghanske fangene på Guantanamobasen har vært uskyldige fattigfolk. De ble i sin tid angitt av naboer og andre mot å få terrorist-dusør. Som kunne sikre dem en bedre fremtid for seg og sine familier.

65

Det siste nå er at flertallet av Guantanamofangene sendes, uten dom, tilbake til Afghanistan, der USA har bygget et nytt fengsel og en ny domstol. Ved denne domstolen får fangene fengselsdommer som er helt identiske med den tiden de

har sittet på Guantanamo. Deretter slippes de fri. Alle er fornøyde.

70 USA, våre allierte, har altså ikke gjort noe galt.

Har Norge tatt opp denne rettsparodien med USA?

Spørsmålene står i kø.

75

Norske våpenfabrikker har også florisante og gylne tider. Det synes komplett umulig å få til en debatt om moral, etikk og norsk våpenindustri. Slik har det vært lenge.

80 Samtidig er det nå den rødgrønne regjeringen som eier og administrerer den statlige våpenindustrien, som med statssubsidier og skattelette tjener penger på å selge brutale våpen til krigsherrer i mange land.

85 I Irak er 600 000 mennesker drept i en folkerettsstridig krig, basert på juks og bedrag.

Irak er nærmest bombet i stykker. To millioner irakere er drevet på flukt.

90 Det norske forsvarets Arthur-radarer var med og peilet ut 1500 bombemål i Irak under invasjonens første dager. Dette radarutlånet skjedde bak ryggen på det norske folket. Gjennomført av Kristin Krohn Devold, vår tidligere forsvarsminister, som elsket Donald Rumsfeld og som gikk i t-skjorter laget av det amerikanske flagget.

95 Da jeg som journalist ville konfrontere henne med denne lyssky operasjonen, sa Krohn Devold at hun i dag bare svarer på spørsmål om Turistforeningens gjestehytter og turstier.

Hun er som kjent blitt generalsekretær i Den norske Turistforening.

100 Hun er forresten også valgt inn som styremedlem i to norske våpenbedrifter det siste året.

Det er faktisk helt sant at våpen fra NAMMO/Raufoss og fra Kongsberg brukes til å drepe uskyldige mennesker i Afghanistan og i Irak.

105 For et halvt år siden fikk Kongsberg-gruppen en ordre til en verdi av 8 milliarder

kroner, for å lage fjernstyrte våpentårn som USAs Stryker-bigrader bruker både under Irak-krigen og i Afghanistan.

110 De er i ferd med å bli bygget nå. På Kongsberg.

Disse tårnene, der soldatene sitter godt beskyttet inni sine krigskjøretøyer - og kan skyte beskyttet og fjernstyrt mot fienden - er kraftig forbedret på grunn av erfaringene som er høstet i Irak-krigen.

115

Dyno på Hurumlandet, en time fra Oslo, har fått monopol på å lage høyeksplosivene til samtlige Hellfire-raketter i verden.

120 For en uke siden drepte våre allierte i Afghanistan-krigen, USAs jagerfly, 76 sivile I Herat-provinsen i Afghanistan.

Jeg aner ikke om rakettene som ble brukt var Hellfire-raketter. Eller om bakkestyrkene, som var med på angrepet, brukte de fjernstyrte våpentårnene fra Kongsberg. Men det jeg vet, er at luftangrepene i Herat-provinsen tok livet av
125 minst 50 uskyldige barn under 15 år - og 19 uskyldige kvinner.

Det er ikke første gang krigsstyrkene i Afghanistan har tatt livet av uskyldige mennesker. Men denne massakren, utført av våre allierte I Afghanistan, skal være den alvorligste siden denne delen av Afghanistan-krigen begynte vinteren
130 2001.

Statssekretær Espen Barth Eide i forsvarsdepartementet og i den rødgrønne regjeringen, understreket, som det heter, i en kommentar rett etter massakren, at angrepet ble gjennomført av den amerikanskledede operasjon "Enduring
135 Freedom", og ikke av NATOs ISAF-styrker.

Det er i sannhet godt å vite. Bart Eide trøster oss enda mer:

140

Han forklarer at "vi er veldig opptatt av hvordan vi oppfattes i den afghanske befolkningen. Det er hele poenget med å være der, og derfor har vi i NATO-sammenheng lagt svært stor vekt på å få kjøreregler for de militære styrkene som er så strenge at man gjør sitt aller beste for å unngå denne typen feilgrep."

I Dagbladet i dag går lederen av organisasjonen "Leger uten grenser" kraftig ut mot norsk krigspolitikk i Afghanistan. Hun sier at sammenblandingen av
150 humanitær bistand og krig, som Norge baserer seg på, er "en livsfarlig samrøre".

Som forfatteren Georg Johannessen har uttrykt det:

155 "Norge er ikke lenger det uskyldige lille snølandet fra 1905.
Norge er et hjul i verdens største krigsmaskineri."

Det journalistiske forbildet, Robert Fisk, sier at den beste definisjonen på det å
være journalist er denne:

160 "Å utfordre autoritet, all autoritet. Spesielt når myndigheter og politikere drar
oss inn i krig. Når de har bestemt at de vil drepe, og andre må dø".

Slike utfordringer er ikke minst viktig i vårt eget land, fordi vi her i Norge liker å
165 fremstille oss selv som en fredsnaasjon av format. Vi deler ut Nobels fredspris
hvert år og driver fredsmegling i mange land.

Jeg er med i en tverrpolitisk organisasjon som krever at vi skal bringe de norske
soldatene hjem fra Afghanistan øyeblikkelig.

170 Alle meningsmålinger viser at mer enn halvparten av gode borgere i Norge
mener det samme.

Men på Stortinget er det ikke en eneste politiker som har dette standpunktet.
Alle på stortinget mener at Norges deltakelse i krigen må fortsette.

175 Snakk om gap mellom folket og de folkevalgte.

Selv SV klarer ikke å erkjenne at vi driver krig i Afghanistan.

180 Krig kalles ikke lenger krig, men fredsbevarende operasjoner - eller nærvær. Eller
engasjement. Også gjerne "humanitære aksjoner.

Språk er makt.

185

Sannheten er at situasjonen i Afghanistan er blitt farligere. I dag sa Afghanistans ambassadør til Norge, at Norge ikke må sende tilbake flere asylsøkende afghanere.

190 Det er for farlig.

En regjering av tre partier er et kompromiss. Ingen av de tre partiene vil kunne regne med fullt gjennomslag for egen politikk. SV har solgt sitt NATO-standpunkt, mens Arbeiderpartiet har sendt sin EU-søknad i eksil.

195

Det er blitt sagt at SV kan få utrettet mye mer innenfor regjeringen enn utenfor. Det er mye som taler for at det er helt riktig. Men for meg er det ikke til å fatte at det er en forutsetning for å ha en rødgrønn regjering at SV må akseptere norske spesialstyrker i Afghanistan.

200

Jeg holdt på å si, Sorry Moria.

Eller: Sorry SV.

205 Det blir spennende å se om SV vil gå med på å kjøpe det amerikanske Joint Strike Fighter, når regjeringen om kort tid skal bestemme hva slags nye bombefly vårt land nå skal satse på.

210

Vi skal kjøpe 48 nye fly. Aldri tidligere har det vært brukt så mye penger på våpen i vårt land. Samtidig er dette omtrent ikke debattert å det såkalte offentlige rom.

215

Det norske oljefondet boikotter uetiske selskaper. Fordi den amerikanske våpengiganten, Lockheed Martin lager både klasevåpen og atombomber, kan ikke vårt oljefond investere i et slikt selskap.

Men Joint Strike Fighter, som vi ganske sikkert kommer til å velge, lages nettopp av Lockheed Martin.

220

Hvor er moralen?
Dobbeltmoralen?
Ingen moral?

225 Hva er alternativet til å kjøpe jagerfly til over 100 milliarder kroner?
Alternativet er å ikke kjøpe jagerfly til 100 milliarder kroner.

Det er et tankekors - at Norges eneste utenrikspolitiske opposisjon i dag heter
Fremskrittspartiet.

230

FrP vil ha mer krig og vil rasere U-landsbudsjettet. FrP var det eneste partiet som
torde å si rett ut at Norge burde slutte opp om Bush, Cheney og Rumsfeld - og
delta for fullt i Irak-krigen.

235 Hvordan kan en slik politikk, som trolig er tenkt ut av Carl I. Hagen på en
golfbane i Spania, få en så stor oppslutning?

Og hvem vet? Dersom dagens meningsmålinger blir valg, får vi Siv Jensen som
statsminister og Carl I. Hagen som utenriksminister.

240

Man kan få angst av mindre.

Hva tenker du når du blir klar over at uskyldige barn dør av kreft på sykehus i
Afghanistan og Irak, fordi invasjonstyrkene har brukt bomber fulle av uran?

245

Hvordan reagerer du når du ser et lite barn ligge på et fortau eller i en liten
landsby, uten hode, på grunn av krigens bestialitet?

Fordi våre allierte tok feil og traff sivile mål?

250

Hva gjør du når du ser at fanger bæres ut av fangeflyene på Guantanamobasen,
iført fotlenker og hetter på hodet, og deretter ledes inn i basens torturkamre?

255 Hva du tenker, hvordan du reagerer, hva du gjør, det viser hva slags menneske
du er og hva slags verdier du har.

Kilde

www.rbnett.no

260

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/hva-tenker-du-hvordan-reagerer-du-hva-gjor-du>